

БИБЛИОТЕКИТЕ

ИЗДАТЕЛСКИ АСПЕКТИ НА БИБЛИОТЕЧНОТО КРАЕЗНАНИЕ ВЪВ ВЕЛИКО ТЪРНОВО

Н. с. Живка Радева

Краеведската работа в Народна библиотека "Петко Р. Славейков" започва още през 30-те години на нашия век, когато нейният директор Пенчо Крушев и местното дружество "Стара столица" издирват във вестници, списания и книги публикации, посветени на Велико Търново. Събраните материали представят в "местен каталог", включващ около 20 000 описания, разпределени по специално изработена схема.

Нов момент в организацията на библиотечното краезнание настъпва след 1966 г., когато се създава краеведското обединение "Мизия", включващо библиотеките във Велико Търново, Габрово, Ловеч и Плевен. Професионалното отношение към проучването и събирането на краеведските публикации води до създаване на систематична картотека, която се превръща в база за издаване на дипляни, листовки, препоръчителни списъци, тематични и персонални библиографски указатели. Особено плодотворни са 80-те години, когато библиотеката подготвя библиографските указатели "Моско Москов" (1984), "Велико Търново. 1185-1393" (1985), "Отец Матей Преображенски" (1986), "Асен Разцветников" (1988), "Общински вестник "Велико Търново" (1988), "Стефан Стамболов" (1989). По същото време се формира поредица от методически пособия: "Инструкция за подбор и описване на краеведските материали" (1980), "Съставяне на план за библиографски указател" (1980), "Източници за

краеведски проучвания" (1982), "Полиграфическо и издателско оформление на краеведските библиографски указатели" (1983). Техен автор е ст. н. с. Марин Ковачев, дългогодишен ръководител на сектор "Краезнание". В тях е вложен опитът, натрупан през годините, както и желанието да се подпомогне краеведската работа на библиотеките в региона.

Новото време дойде със своите изисквания и промени обема на текущата ни работа. След кратките месеци на объркване и застои бяхме буквално затрупани от нови периодични издания. Само във Велико Търново от един (в "Борба") вестниците станаха десетина (техният брой непрекъснато се променя). Два са ежедневници. Многократно се увеличиха и централните периодични издания, които преглеждаме "de visu". Новите заглавия се появяваха и изчезваха, издателската политика бе променлива и непредсказуема. Това съвпадна с намаляване на щатната и кадрова осигуреност в сектора, със забавеното автоматизиране на краеведските процеси и все още традиционното обработване на информацията.

Промени настъпиха и в съдържателната страна на краеведските публикации. Остарелите "Таблицы за класиране на краеведска литература" не обхващаха тематичното им разнообразие. Политизирането, новите пазарни отношения, многостранната фирмена дейност в региона наложиха нови решения и въвеждане на нови класификационни индекси.

В същото време наред с бързосменящата се картина на делника в местния печат се запази интересът към историческата тема. Миналото на Велико Търново – Средновековие, Възраждане, следосвобожденски период – присъства трайно сред краеведските материали. Появиха се и много публикации за забравени, неудобни в миналото личности и събития, свързани с регионалната история.

Проблемите по аналитичното описание и класиране на краеведските материали решаваме в движение, без да нарушаваме основния принцип в работата си – п ъ л н о т а в краеведските проучвания, неповлияна от злобата на деня и партийните пристрастия. Мисля, че на фона на издателските промени в столицата и провинцията цялостният обмен на информация бе възможен единствено в рамките на краеведското обединение, в което членуваме почти тридесет години. И този път добрата традиция, синхронът и координацията в работата си казаха думата в нейна полза.

Наред с текущото проучване на книжовния поток нарасна търсенето на специализирана библиографска информация. В работата си, макар и трудно, наложихме идеята, че информацията, която предлагаме, има своя цена. Стремим се библиографските услуги да бъдат достъпни за всички слоеве на обществото и мисля, че успяваме. Писмените библиографски справки, които изготвяме, също носят белега на новото време. Традиционният интерес към историята на града се съчетава с материали за екологията, природните богатства, географските особености на региона, неговото икономическо развитие в съвременен план. В тази част от своята работа сме подпомогнати от богатия справочен и книжовен фонд на библиотеката.

Новите пазарни условия наложиха промени и в издателската ни политика. Липсата на достатъчно средства направи издаването на научно-спомогателни библиографски указатели трудно, почти невъзможно. Този проблем разрешаваме чрез по-тясното сътрудничество

с други културни институти – Градския исторически музей, Дома на литературата, фондация "Велико Търново", читалище "Надежда". За осъществяване на издателските си планове разчитаме на дарителство от страна на местните издателства, редакции, фирми и граждани. По този начин успяхме да издадем диплянките *"Велико Търново в българската музика" (1992)*, *"Дарителството във Велико Търново" (1992)* и *библиографските указатели "Колю Фичето" (1991)*, *"Проф. д-р Иван Радев" (1993)*, *"125 години читалище "Надежда" (1994)*.

Напоследък отделяме време и внимание за ретроспективно докомплектуване на краеведските фондове. Причината е в интереса към старите книги, вестници и списания – непресъхващ извор на информация и желанието да подпомогнем краеведската работа на общинските читалищни библиотеки в региона. Специалното място, което Велико Търново заема в българската история и култура, ни дава възможност да информираме и чрез нетрадиционни за една библиотека източници. Става дума за снимки, пощенски картички, пощенски пликкове, запазени знаци, даващи визуална представа за архитектурния облик, културата, историята и икономиката на града и края. За разлика от публикуваните краеведски материали, в които най-често се проявява субективизмът на автора, снимките и пощенските картички предоставят документална информация. Библиотеката притежава и краеведска сбирка от пощенски марки, своеобразни "визитни картички" на града, обединени от темата "Велико Търново в българската филателия". Смятаме, че със своята художествена и историко-документална стойност нетрадиционните краеведски сбирки могат да се превърнат в изворова база за редица изследвания.

Бъдещите си планове за работа свързваме с рационалното използване на компютърната техника, с която вече разполагаме, с желанието да откликваме на всяко събитие с местно значение и да удовлетворяваме интересите на нашите съграждани.